

Efterafgrøder

Holder på næringsstofferne, øger jordens frugtbarhed og begrænser behovet for at købe husdyrgødning

Placering i sædskiftet?

- **Nedpløjning af kløvergræs forud for en afgrøde** ► Pas på kvælstoffet og brug efterafgrøder 1. og 2. år efter nedpløjningen.
- **Efter lupin og hestebønner** ► Underså efterafgrøde og efterfølg med en vørsæd (vintersæd kan øge problemet med rodukruddt).
- **Efter større mængder fast husdyrgødning** ► Hold på kvælstoffet med efterafgrøder.
- **Marker med lav jordfrugtbarhed** ► Brug kvælstoffikserende efterafgrøder (udover de lovpligtige).

Såtidspunkt

Såning i foråret giver normalt en sikker etablering:

- **Så samtidig med eller umiddelbart efter såning af dæksæden** og senest en uge efter. Hvis der sås rød- eller hvidkløver pilles efterharven af såmaskinen.
- I **åbne vårafgrøder på sandjord** er der mulighed for at så udlæg frem til, at dæksæden har udviklet 1-2. knæ – HVIS der kan vandes! Det giver mulighed for at ukrudtsstrigle inden såning af udlægget.
- I **vintersæd** udsås efterafgrøder så tidligt som muligt om foråret. Brug kløverblanding, da rajgræs alene får for lidt kvælstof stillet til rådighed.

Såning umiddelbart før høst: LAD VÆRE!

Det er forbundet med betydelig risiko for dårlig etablering at så korsblomstrede efterafgrøder før høst. I modsætning til konventionelle marker findes der ofte en del

bundukruddt i de økologiske marker. Dette samt risiko for tørke reducerer chancen for succes. En hullet efterafgrøder giver lys, vand og næring til rodukruddt.

Såning efter høst kan lade sig gøre ved tidlig høst:

- Efterafgrøden **bør ikke sås senere end 10. august**. Skønnes dette ikke muligt, bør der sås om foråret.
- Høst først de marker, hvor det er planlagt at så efterafgrøder.
- Halmen snittes fint, hvis den skal blive i marken.
- 1-2 stubharvninger kan give et fornuftigt såbed, hvis jorden er fugtig. Mindst en af harvningerne skal være gennemskærende. Der er dog større sikkerhed for en god etablering efter pløjning. Pløjning giver en bedre bekæmpelse af rodukruddt, især når den efterfølges af en pløjning mere om foråret forud for en vørsæd.
- For hver dag såtidspunktet af en korsblomstret efterafgrøde udskydes i august måned, falder N-optagelsen med ca. 2 kg pr. ha.

PROBLEMER MED TIDSLER, SVINEMÆLK OG FØLFOD udelukker ikke efterafgrøder. Så efterafgrøden umiddelbart efter tidlig høst og en pløjning og gentag pløjningen forår før såning af en vårsæd. Er **KVIK** et problem, droppes efterafgrøden, så der kan foretages en mekanisk bekæmpelse i efteråret. Læs meget mere om rodukrudt på www.landbrugsinfo.dk/okologi/rodukrudt.

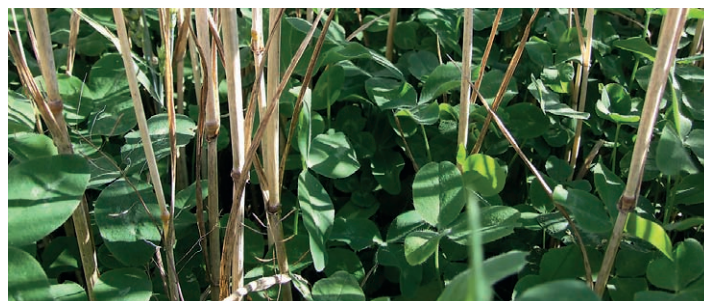
Valg af efterafgrøde

	Såtid	Dæksæds-konkurrence	Jord-type	Lov-pligtig	Arter	Udsæd Kg/ha
Lav N-pulje i marken	Forår	Lille (f.eks. svagt gødet vårhvede eller byg)	Alle	Ja	Alm. m. tidl. rajgræs	10
				Nej	Hvidkløver + rajgræs	2 + 8
	Efter høst	Større (f.eks. havre, veletableret vintersæd)	Alle	Ja	Alm. m. tidl. rajgræs	10
				Nej	Rødkløver + rajgræs	3 + 8
				Ja	Vinterraps	6
				Nej	Vintervikke + rug	40 + 40
Ler	Ja	Gul sennep eller Olieræddike	8 12			
	Nej	Fodervikke + gul sennep	30 + 5			
Høj N-pulje i marken	Forår	Lille	Alle	Ja	Alm. m.tidl. rajgræs eller Rajgræs + cikorie	10 5 + 3
		Stor (f.eks. havre)	Alle	Ja	Ital. rajgræs	10
	Efter høst		Sand	Ja	Vinterraps	6
				Nej	Vinterraps + rug	3 + 40
				Ja	Gul sennep eller Olieræddike	8 12
				Nej	Vinterraps + rug	3 + 40

Der findes **mange flere arter og kombinationer** af efterafgrøder. Prøv at eksperimentere på mindre arealer og bland arterne.

Regler for efterafgrøder

Der skal etableres lovpligtige efterafgrøder på 14 pct. af grundarealerne ved mere end 0,8 de pr. ha og på 10 pct. af grundarealerne, hvis man har under 0,8 de pr. ha. Men, der er alternativer, som kan erstatte de pligtige efterafgrøder. Fra 2012 får økologer samme mulighed som de konventionelle for at erstatte pligtige efterafgrøder med begrænsning af bedriftens kvælstofkvote. Mange økologiske bedrifter har en uudnyttet kvælstofkvote, som helt eller delvist kan omregnes til erstatning for pligtige efterafgrøder. Det betyder, at der i højere grad kan bruges kvælstoffikserende efterafgrøder.

Læs mere på www.landbrugsinfo.dk/udfasning

Yderligere information:

Margrethe Askegaard, mga@vfl.dk

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Økologi Agro Food Park 15, Skejby • DK 8200 Aarhus N